Štev. 155 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v soboto 2. julija 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglas naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

USTAVA JUGOSLAVIJE

Po dolgotrajnih, trdovratnih parlamentarnih bojih je Jugoslavija dobila svojo ustavo. Na največji praznik Srbov, Hrvatov in Slovencev, na Vidov dan, je 101 strelov iz topa naznanjalo belgrajskemu prebivalstvu zgodovinski dogodek, da so se položili temelji novi državi. Zedinjenje vseh treh jugoslovenskih plemen v enotno državno tvorbo je zadobilo šele sedaj svojo končno pravno podlago. Ustava, ki jo je sklenila ustavodajna skupščina 28. junija, je potemtakem ena najvažnejših, če ne najvažnejša listina jugoslovenske zgodovine.

Nihče ne more trditi, da so bili boji, ki so se vršili v Jugoslaviji okoli vprašanja ustave, malenkostni. Zavedati se moramo, da je šlo za stvari največje in najbolj odločilne važnosti, da je šlo za vso politično in gospodarsko prihodnost Jugoslavije. Kajti z ustavo je podan okvir, v katerem se bodo morali gibati vsi zakoni države, z ustavo je začrtana pot vsej bodoči upravi, je določena smer vsemu bodočemu razvoju industrije in poljedelstva, so začrtani pravci šolstvu in vsemu prosvetnemu življenju. Zato je naravno in razumljivo, da so bili boji za ustavo novsem hudi, trdovratni in dolgotrajni. Odpor nevladnih strank proti sklenjeni ustavi je velik in zelo odločen. Različne vodilne stranke so se v svojem pobijanju vladnega načrta ustave odločile za najkorenitejše korake. Ko so videle, da s svojimi predlogi ne morejo prodreti, so odrekle vsako sodelovanje pri sklepanju ustave in zapustile konstituanto. Radićeva kmetska stranka, komunistična sranka, Narodni klub in Jugoslovenski klub niso bili prisotni pri glasovanju. Izmed strank, ki so ostale v ustavodajni skupščini so glasovali proti ustavi zemljoradniki, (srbska kmetska stranka), socialni demokratje, republikanci in narodni socialisti. Proti je glasoval tudi prejšnji minister za vnanje zadeve dr. Trumbić. Odpor, ki vlada v nevladnih strankah proti ustavi, se najznačilnejše izraža v stavku, ki ga je izrekel Trumbić v seji ustavodajne skupščine: »Kdor je proti tej reakcionarni ustavi, ta je za državo!«

Brez dvoma je bila ustava sprejeta z ogromno večino. Kajti zanjo je glasovalo 223 poslancev, proti pa le 35. Toda pomisliti je treba, da šteje ustavodajna skupščina vsega skupaj 419 poslancev in da je bilo vsled tega odsotnih 161 ljud. zastopnikov, ki jih je treba prišteti opoziciji.

Ne smemo pa pozabiti, da stoje naravnost vse opozicionalne stranke na stališču narodnega edinstva, da hočejo in zahtevajo enotno jugoslovensko državo z enotnimi in skupnimi državnimi napravami. Boj gre le za organizacijo te skupne in enotne države. Tudi lahko rečemo, da odklanja ogromna večina opozicionalnih strank federalistično ali zvezno obliko države. V bistvu gre le za avtonomijo in centralizem. Avtonomisti zahtevajo, naj bo skupen parlament, vnanja politika, vojaštvo, finance, železnice, colnina, v velikih potezah socialna politika, zasebno pravo, kazensko pravo, trgovsko in menično pravo, zasebno-pravdni in kazensko-pravdni red in še druge manj važne zadeve. Avtonomija, ki bi obsegala večje pokrajine, bi se omejila bolj na gospodarstvo ter na podrobno socialno politiko. Avtonomisti zahtevajo v teh avtonomnih zadevah posebne pokrajinske skupščine z zakonodajno oblastjo.

Mi se ne mislimo in se ne smemo vtikati v politične spore naših bratov onkraj meje. Mi jim tudi ne moremo dajati nasvetov. To ni naša naloga. Omenili bi le, da bo že praktično življenje samo, da bo zgodovina pokazala, kakšna organizacija Jugoslavije odgovarja potrebam jugoslovenskega ljudstva. Življenje je edino merilo in ravnilo zakonov, edini sodnik koristnosti ali škodljivosti posameznih ustav. Če je današnja ustava dobra, bo pospeševala napredek Jugoslavije in se bo ohranila; če ni dobra, jo bo življenje samo odklonilo in obsodilo.

ki živimo danes kot sodobniki, ne moremo dovoljno oceniti važnosti našega časa, prav tako tudi ne važnosti današnjega glasovanja o ustavi. Šele nova generacija bo znala pravilno oceniti pomen vidovdanske ustave, kakor mi danes pravilno ocenjujemo vse one dogodke prošlosti, ki so vodili do našega osvobojenja in ujedinjenja. V tem trenotku, na Vidov dan, po glasovanju o ustavi Vas pozivljam, gospodje, da se dvignete s svojih sedežev in se poklonite sencam onih junakov, ki so osvetili Kosovo in Dunajsko Novo mesto ter ječe in vešala, s katerimi so nas preganjali naši neprijatelji, — junakov, ki so v balkanski in svetovni vojni ujedinili naš narod. (Vsi poslanci se dvignejo in kličejo: Slava!)

S to ustavo nista le deklarirana edinstvo in neodvisnost države, temveč tudi njena ureditev kot monarhija s slavno dinastijo Karagjorgjevićev. (Burni klici: Živela dinastija Karagjorgjevićev!) V tem trenotku, ko smo izvršili glasovanje za ustavo, gospodje, se spominjam tudi našega sivolasega vladarja kralja Petra (burni živio-klici), ki je skupno s svojim sinom, prestolonaslednikom Aleksandrom (živio-klici) osvedočil ljubezen do našega naroda z dejanji in žrtvami. Naj živi Nj. Vel. kralj Petar! Naj živi Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander! (Burni klici: Živela, živela, živela. Ploskanje.)

Govor dr. Trumbića proti ustavi

V seji konstituante 27. junija je posl. dr. Trumbić izvajal, da je s to ustavo sprejet plemenski individualizem. Centralistični sistem si pod masko edinstva prizadeva, da spravi vso oblast v roke peščice ljudi. Kdor razmere pozna, mu je jasno, da je vse naperjeno proti Hrvatski, ker se bo Hrvatska razkosala brez ozira na gospodarske, socialne in kulturne potrebe. Današnje razdelitve Srbije si ne dovoljuje dotikati, Štajerska in Kranjska ter Črna gora pa bodo tvorile vsaka svojo oblast. Muslimanom se delajo koncesije z ozirom na meje Bosne in Hercegovine. Razumljiva je občutljivost naroda, ki se je uživil v dosedanje uprave. On (dr. Trumbić) je delal za narodno zedinjenje, ki se je končno tudi uresničilo, narod pa čaka na notranje osvobojenje, katerega še ni, pa ga tudi ta ustava ne prinaša. Baš zato bo zavestno glasoval proti, ker je ta ustava slaba in času neprimerna. (Burno ploskanje pri zemljoradnikih.)

Izjava narodnih socialistov

Pred glasovanjem je poslanec Brandner prečital izjavo, ki se med drugim glasi:

Jugoslovenski narod se je po sto in stoletnem robstvu z ogromnimi žrtvami osvobodil in ujedinil v enotno narodno državo. Najhujše in največje žrtve je položil na oltar domovine srbski del našega naroda, za kar mu ostane jugoslovensko delavno ljudstvo hvaležno na veke.

Del jugoslovenskega naroda še ni osvobojen; obljubljamo svečano, da teh svojih bratov in sester nikoli ne pozabimo. (Živahno pritrjevanje.)

Stoječ na stališču »enakopravnosti narodov in enakopravnosti v narodu« izjavljamo v imenu nacionalnih jugoslovenskih socialistov:

Smo brez vsakega pridržka za popolno ujedinjenje troimenega naroda in smo pripravljeni to edinstvo braniti, ako treba tudi z orožjem, proti notranjim in zunanjim sovražnikom. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.) V najvažnejšem vprašanju jugoslovenskega ljudstva, v vprašanju agrarne reforme in pravične razdelitve zemlje, so se meščanske stranke postavile na stran veleposestnikov. V ustavo se ni sprejel niti najmanjši odstavek o socializaciji rudnikov in industrijskih podjetij. Ustava se sprejme proti volji ogromne večine hrvatskega dela našega naroda in to vsled direktne krivde meščanskih strank. S sprejetjem ustave, kakršno je izdelala in jo sprejme sedanja meščanska vladna večina, se jugoslovenski narod nalašč in hote tira v ustavno borbo na ljubo kapitalističnim izkoriščevalcem. Mesto stvarnega dela v zakonodajni skupščini za gospodarsko, socialno in kulturno povzdigo jugolovenskega ljudstva, se tej zakonodajni skupščini hoté vsili ustavni boj, ki bode temu ljudstvu naprtil ogromne stroške in ga za desetletja oviral v gospodarskem, socialnem in kulturnem napredku. Zato bosta glasovala zastopnika nar. socialistov proti ustavi.

Atentat na regenta Aleksandra in Pašiča

BELGRAD, 30. O včerajšnjem atentatu na regenta Aleksandra in ministrskega predsednika Pašiča se poroča uradno tako le: Včeraj ob 11, ko se je princ regent vračal v spremstvu ministrskega predsednika Pašiča iz ustavodajne skupščine, kjer je prisegel, je bila vržena bomba s poslopja ministrstva za javna dela, ki se popravlja. Bomba je zadela ob brzojavni drog in je eksplodirala v zraku, preden je prišla kočija z regentom, in ranila kakih deset oseb, večinoma vojakov, toda k sreči nobenega smrtno. Atentator, ki se je nahajal v tretjem nadstropju poslopja, je skušal zbežati, toda delavci, zaposleni pri popravljanju poslopja, so ga prijeli in mu odvzeli še tri bombe in en samokres. Policija ga je le težko ubranila pred množico, ki ga je hotela linčati. Atentator je bil odveden na policijo, kjer je izjavil, da se kliče Spasoje Stojtić, sobni slikar, rojen v Turški Kaniži, in da je prišel nocoj iz Novega Sada z namenom, da izvrši atentat. Delal da je po svojih načelih. Policija je takoj ugotovila, da je mož povedal krivo ime. Spoznala je v njem znanega boljševiškega agitatorja, ki ga imenujejo v komunističnih krogih »Trocki«. Vrnil se je iz Rusije l. 1919. Regentova kočija je vozila dalje v koraku med burnim plosanjem in klicanjem prebivalstva. Princ regent je nato po programu pregledal garnizijo na Terazijskem trgu.

Vest o atentatu na regenta se je raznesla bliskovito po mestu in na Terazijskem trgu se je zbrala ogromna množica, ki je prirejala regentu burne ovacije. Regent se je moral ponovno pokazati na oknu kraljevske palače. Popoldne je regent obiskal v bolnišnici osebe, ki so bile ranjene vsled atentata in se je z njimi pogovarjal. Med ranjenci je tudi neki švicarski profesor, ki je izgubil eno oko.

Svečana proslava Vidovega dne v Ljubljani

LJUBLJANA, 1. Ljubljana je letos Vidov dan zelo slovesno proslavila. Na vseh hišah so plapolale narodne in državne trobojnice in tudi večina oken je bila okrašena z zastavicami. Delo je počivalo v vseh uradih in obratih, trgovine in obrtni lokali so bili zaprti. Ob 9. uri se je vršil v pravoslavni kapelici vojašnice vojvode Mišića slovesen »parastos«, kateremu so prisostvovali razen ostalega občinstva tudi predsednik dr. Baltič s poverjeniki, general Dokić, župan Anton Pesek, predsednik pravoslavne občine dr. Avramović in dr. Zarnik. Cerkvene napeve so izvajali cerkveni zbor ruskih beguncev in člani »Ljubljanskega Zvona«. Prota g. Janković je imel kratek nagovor, v katerem je poudarjal velik pomen Vidovega dne in proslavljal zasluženo borce za jugoslovensko svobodo. Po »parastosu« je vojaštvo zunaj cerkve defiliralo odhajajočemu generalu. — Ob 10. uri se je vršila v ljubljanski stolici svečana maša zadušnica za padlimi junaki. Rekvijema so se udeležili dr. Baltič s poverjeniki, general Dokić ter zastopniki vseh uradov, šol in mnogo občinstva.

Jugoslavija ustanovi konsulat v Zadru.

BELGRAD, 1. Jugoslovenska vlada je sklenila, da se v Zadru ustanovi jugoslovenski konsulat. Listi javljajo, da je bil imenovan na to mesto g. Lazar Marković, dosedanji načelnik v ministrstvu za zunanje zadeve.

Albanija

Albansko vprašanje definitivno rešeno

BELGRAD, 30. Diplomatski dopisnik lista »Daily Telegraph« izjavlja, da ni niti malo čudno, ako je svet zveze narodov zavrnil albanski apel in ga izročil poslaniški konferenci v rešitev. Ko je bila Albanija prošle jeseni sprejeta za člana Zveze narodov, je bilo sklenjeno, da ima Zveza narodov rešiti vprašanje severnih in južnih mej. Zveza narodov je bila prepričana, da Jugoslavija in Grška kot člana Zveze narodov ne napadeta Albanije. Ta sklep Zveze narodov popolnoma odgovarja pravnemu položaju albanskega vprašanja ter se tedaj nikakor ni čuditi, da je Zveza narodov odklonila odgovornost glede tega.

Bolgarska

Bolgarska ni poslala v Angoro nobenega odposlanstva

SOFIJA, 30. Bolgarski dopisni urad zanikuje vest nekaterih inozemskih listov, češ da je odpotovalo v Angoro posebno bolgarsko odposlanstvo, kateremu da je bila poverjena važna misija.

Reka

Prizadevanja za sestavo koalicijske vlade

REKA, 30. (Stefani.) Vršijo se pridno pogajanja za sestavo koalicijske vlade. Dasi je na poti veliko težkoč, se vendar misli, da ni izključeno, da bi ta poskus znal biti uspešen. Stiki med italijanskim blokom in avtonomisti pa so še zelo rahli. Tudi danes je bil v mestu mir ves dan.

Čehoslovaška

Vprašanje Vltave.

PRAGA, 1. Čehoslovaško-nemška pogajanja v Ustih na Vltavi so se zaključila. Med obema strankama je prišlo do popolnega sporazuma brez mednarodnega posredovanja.

Italija

Italijanska vladna kriza.

RIM, 1. Reševaje vladne krize je stopilo v drugo fazo. Zagotavlja se, da je kralj poveril sestavo nove vlade dosedanjemu predsedniku zbornice De Nicoli. Še včeraj popoldne se je upalo, da bo Giolitti vendar sprejel kraljev poziv, naj zopet sestavi vlado, toda zdi se, da je Giolitti sklenil vztrajati pri svoji prvotni odklonitvi. Snoči je bil zopet pri kralju, s katerim se je dolgo pogovarjal, toda dejstvo, da je bil kmalu nato povabljen h kralju De Nicola, kaže, da je Giolitti odklonil kraljevo ponudbo. In res se v njegovem kabinetu v Viminalu baje že pregledujejo papirji in meče v stran, kar ni za rabo za Giolittijevega naslednika.

Mussolini, ki je bil poklican včeraj h kralju, je baje, z ozirom na Giolittijev odpor proti povrnitvi na vlado tudi svetoval kralju, naj poveri sestavo vlade De Nicoli. Isti nasvet je baje dal tudi Giolitti. Uradno ni sicer še javljeno, da je De Nicola sprejel kraljevo ponudbo, toda smatra se splošno, da je stvar gotova. Doslej še ni znano, kdo bodo člani vlade, katero bo on eventualno sestavil. Ker se socialisti še niso odločili za sodelovanje na vladi, bo morala nova vlada iskati oporo pri vladnih strankah, h katerim se bo skušala pritegniti tudi ljudska stranka. Na vsak način pa bo šlo v tem slučaju sestavljanje vlade zelo težavno od rok, kajti vladne stranke nameravajo vztrajati pri svojemu programu glede vnanje in notranje politike. Tako so imele fašistovska, nacionalistovska in liberalno-demokratska parlamentarna skupina posvetovalno sejo v fašistovski dvorani v Montecitoriu, na kateri so sklenili, da mora jadranska politika italijanske vlade temeljiti le na uradnem besedilu rapallske pogodbe, kakor jo je odobril parlament, in da se mora odložiti izpraznitev tretje dalmatinske zone, dokler se ne bodo na jugoslovenski strani izvršile garancije, sklenejne v rapallski pogodbi za italijanske manjšine. Kar se tiče reškega vprašanja, zahtevajo omenjene stranke ohranitev celokupnosti reške države, h kateri morata pripadati luka Baroš in Delta. Razen tega se zahtevajo takojšnji ukrepi, potom katerih naj se zajamči dobra bodočnost Zadra. Zahteva se tudi od vlade, da naj zastopa koristi Črne gore kot samostojne države in naj razveljavi ukrepe proti črnogorskim beguncem v Italiji.

Glede notranje politike zahtevajo te stranke vzpostavitev državnega ugleda, toda tako, da se ne bodo potlačila gibanja narodnega značaja. Posebno v novih pokrajinah se mora vladna politika ravnati strogo po državnih koristih.

De Nicola odklonil sestavo nove vlade.

RIM, 1. Vladna kriza postaja vedno bolj zapletena. De Nicola, katerega kandidaturo so podpirale skoraj vse stranke, je odklonil sestavo nove vlade, katero mu je kralj včeraj ponudil. Danes ob 10 je naznanil De Nicola kralju svoj tozadevni sklep. Že iz dejstva, da je De Nicola vkljub pritisku kralja, Mussolinija, svojega prijatelja Giolittija in drugih politikov odklonil ponujeno mu ministrsko predsedništvo, jasno kaže, da se ne gre za navadno vladno krizo, temveč za krizo, katere rešitev mora imeti za predpostavko popolno izščiščenje političnega ozračja v notranji in vnanji italijanski politiki. Ker pa se to delo ne more izvršiti ne v enem, ne v dveh tednih, se lahko predviden, da bo vlada, ki bo izšla iz te krize, le vlada kratke prehodne dobe.

Medtem se nahaja dvor v veliki zagati. Ko je De Nicola naznanil kralju svoj sklep, je bil pozvan na dvor zopet — Giolitti. Čeravno je leta že ponovno odklonil sestavo nove vlade — mož ve, kaj dela, in čaka, da.... klasje dozori! — in ga je baje kralj zopet prijel, naj se vendar vrne na vlado. Če Giolitti ostane pri svojem sklepu, pravijo, da bo sestava vlade poverjena sedanjemu vojnemu min. Bonomiju, kateri pa bo zadel ob hud odpor pri fašistovskih in sorodnih strankah. Bonomi je povabljen na dvor ob 15. Če bi se tudi načrt z Bonomijem ponesrečil, bi prišel v vpoštev Orlando in končno De Nava.

Jugoslovenski poslanik v Rimu pri ministru Sforzi

RIM, 1. Včeraj je posetil jugoslovenski poslanik Antonijević ministra vnanjih stvari Sforzo, s katerim je imel dolg pogovor. Smatra se, da je šlo za izvršitev rapallske pogodbe in za reško vprašanje, kajti popoldne je minister vnanjih stvari sprejel kom. Quartierija, italijanskega zastopnika v mešani komisiji za izvršitev rapallske pogodbe, v kolikor se tiče Reke.

Krvavi boji med fašisti in socialisti v Grossetu. — Komunistični list in druga delavska poslopja požgana. — Fašisti razdejali nekoliko privatnih stanovanj. Dva mrtva in šestnajst ranjenih

GROSSETO, 1. Tukaj se nadaljujejo krvavi spopadi med fašisti in socialisti oziroma komusti že od ponedeljka. Fašistovske naskočne čete iz Firenc in Siene so prišle v Grosseto z izgovorom, da hočejo začeti akcijo za znižanje cen. Že takoj v začetku je prišlo do manjših spopadov z domačim delavstvom. Pozneje so se spopadi poostrili in se razširili po vsem mestu. Vse prodajalne in uradi so se naglo zaprli in slišalo se je samo streljanje po ulicah. Fašisti so tekali po mestu in streljali brez ozira na vse strani. V bolnišnico so bili preneseni prvi ranjenci, med temi neka uboga ženska, mati petih otrok, zadeta v trebuh in bedro, neki mladenič, ki je spremljal mater se je zgrudil zadet od krogljo v glavo, drug mladenič ves krvav po glavi, in zopet neki mož, ki je bil ranjen v bedro in ni mogel ubežati fašistom, kateri so ga, že ranjenega, neusmiljeno pretepli. Prebivalstvo se je preplašeno zaprlo v stanovanja in mestne ulice so se v hipu izpraznile.

Medtem so fašisti doznali, da so delavci v tovarni »Arsaldo« zapustili delo in so jim šli nasproti. Pri Porta Nuova je prišlo do krvavega spopada med obema skupinama. Delavci so se umeknili v še nedograjeno poslopje ljudske šole, odkoder so odgovarjali s streli iz revolverjev in kamenjem na fašistov. napade. Končno so se morali vdati prihitelim orožnikom, ki so jih odpeljali v — zapor. Do drugega hujšega spopada je prišlo med zidarji v nekem poslopju in fašisti.

Vsled teh dogodkov so oblastva končno sklenila posredovati in četa orožnikov je spremila fašiste iz mesta. Toda iz Siene je prispel pred včeranjim nov, močan fašistovski oddelek in začeli so se zopet spopadi, v katerih je bil ubit

Zgodovinska seja jugoslovenske ustavodajne skupščine

BELGRAD, 28. Belgrad si je nadel danes praznično odejo. Ves je v zastavah, ulice so polne občinstva.

Galerije v zbornici so nabite najrazličnejšega občinstva. Tudi diplomatska loža je polna. Vse napeto pričakuje začetka zgodovinske seje.

Ob 9. uri 40 min. je stopilo v dvorano nekaj demokratskih in radikalnih poslancev. Za njimi so prihajali drug za drugim polagoma člani ostalih parlamentarnih skupin, ki so se podajali na svoje običajne prostore. Poslanec Valerijan Pribičević je prišel v redovniški obleki, ostali poslanci so bili večinoma slovesno oblečeni. Ko je prišel v dvorano dr. Trumbić, je sedel na skrajno desnico. Poslanec doktor Momčilo Ivanić se je sputil v živahne razgovore s socialnimi demokrati.

K novinarski loži so prihajali poslanci raznih strank in jih informirali o položaju, med občinstvom pa se je razširila senzacija: »Vladi ni zagotovljena večina«. Po dvorani je šel glas, da muslimani iz Južne Srbije ne bodo glasovali z vlado, ker še ni podpisan sporazum z njimi.

Skozi vrata ministrskega kabineta se je videlo, kako se je izprehajal po sobi predsednik ministrskega sveta, Nikola Pašić, molče in globoko zamišljen.

Ob 10. uri in 40 minut so zvonci naznanili začetek seje. Ob 10 uri in 45 so vstopili v dvorano muslimani iz Južne Srbije pod vodstvom radikalskega disidenta Alekse Žujevića. Dvorana se je oddahnila. Poslanci so vzklikali novinarjem: »Ustava je rešena! Glasujejo!«. Odsotni so bili: Narodni klub, Jugoslovanski klub, komunisti, radićevci in zemljoradniki. Nato je stopil v dvorano korporativno ministrski svet z g. Nikolo Pašićem na čelu, ki je bil pozdravljen z burnim ploskanjem in živio-klici.

Besedo je povzel minister za konstituanto Marko Trifković, ki je dejal, da je delo narodnega osvobojenja zaključeno danes na Vidov dan, ko se naš narod spominja junaške borbe iz leta 1389., zahvaljujoč se za silne žrtve in napore junaških pradedov. Z današnjim dnem je zaključeno osvobojenje in ujedinjenje našega naroda, ki dobiva za naš uspešni politični, kulturni in gospodarski razvoj svoj trdni temelj v tej ustavi. V ustavo niso bile sprejete vse ideje, kakor so to nekateri zahtevali. Ta ustava pa popolnoma zagotavlja vse politične pravice državljanom naše države brez razlike imena, plemena in veroizpovedanja. Ta ustava daje popolno volilno pravico vsem državljanom. Zagotovljen je pravi resnični parlamentarni sistem. Ustava nudi temelj za pravo in resnično narodno vladavino. S tem se uresničijo ideali našega naroda, za katerimi je stremel toliko let: edinstvo narodne države, edinstvo naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. (Burno odobravanje.)

Poslanec Voja Lazić izjavi v imenu zemljoradničkega kluba, da bo glasoval proti ustavi, ker se niso upoštevale klubove zahteve; poudarja, da stoji njegov klub vseeno na stališču narodnega edinstva.

V imenu socialnih demokratov izjavi poslanec Etbin Kristan, da bo njegov klub glasoval proti ustavi, ker podpira ustava kapitalizem in ne ustreza zahtevam socialističnega programa. Trdi, da je z ustavo preveč podprta reakcija, ki je dobila z njo tako znatne koncesije, da ima ustava reakcionaren značaj. omenja pa na koncu, da se to ne sme smatrati za demonstracijo proti narodnemu edinstvu, proti kateremu socialistični klub ne bo nikdar nastopil.

Za njim poda izjavo v imenu republikancev poslanec Gjonović, da bodo republikanci glasovali proti ustavi, ker se z njo ni rešil republikanski program. Vendar pa poudarja, da je njegova stranka pripravljena braniti državo in narodno edinstvo proti vsakomur, ki bi jo skušal rušiti.

Muslimani iz Južne Srbije izjavljajo, da bodo glasovali za ustavo. Akoravno niso dosegli, kar so zahtevali, upoštevajo dejstvo, da se država ne more konsolidirati brez ustave.

Poslanec Brandner izjavlja, da bosta narodna socialista glasovala proti ustavi. Utemeljuje svoje stališče z napadi na vlado. Vendar tudi on poudarja, da je njegova stranka za narodno edinstvo.

Nato preide zbornica k glasovanju. Tajnik dr. Janjić kliče na desni tribuni imena poedinih poslancev, tajnik Agatanović pa na levi tribuni beleži glasovanje.

Proti ustavi glasujejo socialni demokrati, zemljoradniki (razen dveh), republikanci, narodna socialista Deržič in Brandner, radikalec Momčilo Ivanić in dr. Trumbić.

Glasovanje je bilo končano ob enajsti in tričetrt dopoldne.

Ob 12'32 izjavlja predsednik doktor Ribar po kratkem odmoru, da je ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev sprejeta s 223 proti 35 glasovom. Od celokupnega števila 419 poslancev je torej glasovalo 258.

Dr. Ante Trumbić je glasoval proti ustavi z bseedami: »To je slaba ustava za narodno edinstvo!«

Predsednik dr. Ribar je imel nato tale nagovor:

»Gospodje poslanci! Glasovanje o ustavi je izvršeno in ustava sprejeta. S tem glasovanjem ste izvršili v ustavotvorni skupščini svojo končno dolžnost. Prepričan sem, gospodje, da bo vsa naša javnost in vsi oni, ki jim je država nad stranko in ki žele njeno končno konsolidacijo, pozdravili sprejetje ustave. Mi

tudi neki fašist. Število fašistov je narastlo kmalu nad tisoč. Razvrstili so se v oddelke in začeli pustošiti po mestu. Najprej so vdrli v Delavsko zbornico in jo popolnoma razdejali. Pri tej priložnosti je bil ubit neki delavec. Nato so fašisti požgali tiskarno komunističnega lista »Il Risveglio«, sedež železničarskega krožka ter kavarni »Greco« in »Rossini«, kamor je zahajalo večinoma komunistično delavstvo. Razdejali so tudi urade nekaterih socialističnih odvetnikov in privatna stanovanja znanih komunističnih in socialističnih voditeljev. Neki socialist, bivši častnik, se je skušal rešiti pred fašisti, ki so vdrli v njegovo stanovanje, s tem, da se je oblekel v vojaško obleko, toda fašisti so ga spoznali in pretepli do krvi. Njegova žena je hotela zbežati skozi okno, toda pri tem je padla in si zlomila nogo.

Okoli poldne se je vrnil v meto mir; popoldne pa se je nadaljeval lov na komunistično in socialistično delavstvo po mestnih ulicah in po okolici. Fašisti so sklicali zborovanje na mestnem trgu, tekom katerega je igrala godba. Po zborovanju je večji del fašistov odšel iz mesta, kjer je ostal samo en oddelek. Fašisti so sestavili listo 55 komunistov, ki bodo odgovorni za vsako maščevanje na grossetanskih fašistih. Doslej je bilo ugotovljeno, da so bile ubite tekom spopadov tri osebe, toda sodi se, da je število mrličev veliko večje. Ranjencev je kakih 20. Po okolici vozijo še vedno fašistovski avtomobili na lovu za komunisti.

Gornja Šlezija

Nove borbe v Gornji Šleziji?

BERLIN, 1. Listom poročajo iz Beuthena: V noči od 29. do 30. junija so poljski vstaši napadli mesto Beuthen. Vsled močnega streljanja iz strojnic in metanja bomb se jim je posrečilo prodreti do glavne postaje. Tu so oplenili skladišča in so vrgli nekoliko bomb v stanovanja.

Nemčija

Nemci za preklic odredb ob Renu

BERLIN, 1. Osrednji odbor nemškega centra je seslišal včeraj poročilo kancelarja Wirtha o političnem položaju. Nato je odbor sprejel enoglasno resolucijo, v kateri zahteva, naj se odredbe zaveznikov o zapadni Nemčiji prekličejo. Center — pravi resolucija — bo podpiral z vsemi svojimi močmi vsak korak državne vlade, s katerim bi se doseglo, da bi se zavezniki umeknili iz Düsseldorfa, Duisburga in Ruhrorta in da bi odpravili carinsko mejo.

Občni zbor banke «Deutsche Bank» in nemške obveze.

BERLIN, 1. Na občnem zboru banke «Deutsche Bank» je naglašal ravnatelj Markiewitsch, da bo Nemčija kos svojim obvezam, ako ljonov mark v zlatu ki so jih podpisale štiri nemške banke, prvi slučaj, da se je zasebni kapital porabil za jamstvo državnih obveznic. Dalje je opozarjal ravnatelj banke, da se je nemški izvoz zelo skrčil. Dodal je, da je upati, da se bo Nemčiji dala možnost, da uredi svoj izvoz, ker bi to omogočilo vladi, da bo kos tirjatvam, ki bodo v kratkem času zapadle. Ako bi Nemčija morala izvažati samo surovine in premog, od katerih bi se pobirale pristojbine, se bodo morale nemške tovarne zapreti v kratkem času. Ob zaključku je rekel Markiewitsch, da Nemčija kos svojim obvezam, ako bo mogla delati. Uvoz je treba omejiti na najpotrebnejše predmete, predvsem pa mora veljati to o luksusnih predmetih.

Azija

Angleži zapustili Lemnos. — Turki dezertirajo

ATENE, 30. Neko uradno poročilo pravi: Včeraj so angleške čete zapustile otok Lemnos. Ob odhodu so grška oblastva izkazala angleškemu generalu Finlenconu običajno čast. Kemalistovski list »Anatalou«, ki izhaja v Adaliji, pravi, da se dezertiranje v turški armadi zelo širi in da je turška vlada odredila zelo stroge kazni za dezerterje in njihove družine. Armenski listi, ki izhajajo v Smirni, pišejo, da so Turki spravili vse armensko prebivalstvo iz Afjun-Karahisarja v Koniak, kakih 2500 oseb. Večinoma otrok je med potjo umrla.

Nov kemalistični generalisimus

PARIZ, 29. Po poročilu »Tempsa« iz Angore je imenovan Izzet paša za generalisimusa kemalistične vojske.

Angleško-perzijska pogodba ne obstaja več

PARIZ, 29. Po poročilu »Tempsa« iz Teherana je perzijski šah pri otvoritvi parlamenta izjavil, da je pogodba z Angleško odpovedana, da pa se je sklenila pogodba s sovjetsko Rusijo in Afganistanom.

Anglija

Sir Craigh se noče pogajati z De Valero glede

DUBLIN, 1. Sir Craigh je odklonil povabilo De Valere, naj bi se prišel v Dublin pogajat z njim glede odgovora na Lloyd Georgeovo pismo. Kljub temu se je De Valeri posrečilo dobiti stik z vodilnim odborom unionistične stranke.

Anglija predlaga Japonski podaljšanje zveze do srede avgusta.

LONDON, 1. Neka uradna nota pravi: Angleška vlada je predlagala Japonski vladi, naj bi se angleško-japonska zveza podoljšala do srede avgusta. Japonska vlada bo odgovorila v kratkem.

K aneksijski slavnosti v Postojni

Pred menoj leži italijanski in slovenski oficijelni spored aneksijskih slavnosti v Postojni. Vršijo naj se jutri, 2. t. m., zvečer, in pojutrišnjem, 3. t. m. Na sporedu so obhodi godb, bakljada, prižiganje umetnih ognjev, proklamacija, služba božja, častni vermut in druge zabave. Po tem sporedu naj se torej slavnost ne omeji na strogo uradno prireditev. Še bolj jasno izhaja to iz okolnosti, da se vabi tudi širše občinstvo in da iz vsega okraja priganjajo ljudi za ta dan v Postojno.

Predočil sem ponovno gospodu generalnemu civilnemu komisarju, zadnjič tudi v družbi tovariša Josipa Lavrenčiča, neprimernost takšnih slavnosti med prebivalstvom, ki je sicer polno dobre volje nasproti novemu režimu, a ki nikakor ne more zatajiti svojih naravnih čustev. Upal sem, da se spozna tudi z uradne strani, da se z javnimi ljudskimi slavnostmi v proslavo dogodka, ki si ga ljudstvo ni želelo, niti se ga moglo veseliti, krši tista korektnost in odkritosrčnost, ki je vendar tudi v javnem življenju potrebna. Zaman sem upal. Čeprav moram, po osebnih vtiskih, to obžalovanja vredno preziranje ljudskega razpoloženja pripisovati nestrpnim nagonom podrejenih organov, ki si na ta način morda sanjajo pridobiti posebnega zasluženja, bolj kakor pa premišljenemu postopanju višjih, odgovornih činiteljev, vendar ne vidim posebne tolažbe v tem. Vsekakor pada vsa odgovornost na te činitelje. Če nastanejo neugodne posledice, bo ta toliko težja; za ljudstvo in za njegove izvoljene zastopnike jo izrecno odklanjam.

Valpet avstrijskega vojvode Gessler je postavil nekdaj kol in nanj valpetov klobuk, naj bi se mu klanjali Švicarji, podvrženi avstrijskemu jarmu. Zgodovina je ohranila spomin Gesslerjevega klobuka kot svarilo onim, ki prezirajo čustva podvrženih.

V interesu ljudstva, ki mu hočem zvesto služiti, a tudi v interesu države, ki sem njenim zakonom prisegel pokorščino, globoko obžalujem, da se v naši deželi še zmirom šopirijo Gesslerji in Gesslerčki namestu modrih, blagohotnih, pravičnih upravnikov. Mi hočemo miru in dela, gospoda, ne aneksijskih slavnosti, in če nas ne morete ljubiti, vsaj prizanašajte čustvom, s katerimi se vi sami ponašate, kadar gre za vas!

V Trstu, 1. julija 1921.

Dr. Josip Wilfan.

Domače vesti

ZA NAŠE MUČENIŠKE ISTRANE.

Narodna društva mesta in okolice so se drage volje odzvala pozivu, naj s svojim sodelovanjem pomagajo k dobremu moralnemu in materialnemu uspehu prireditve, ki se bo vršila v nedeljo, 3. julija v svetoivanskem Narodnem domu v korist nesrečnim istrskim žrtvam. Kakor so se vsa ta društva odzvala na naš klic, tako se mora odzvati vsak posamezen Slovenec in s svojo navzočnostjo pripomoči do lepega gmotnega uspeha, kajti «zrno do zrna pogača».

Tedaj nič izgovorov, nič pomislekov, nič malodušnosti! Vsi v nedeljo v svetoivanski Narodni dom!

Slavlje se vrši ob vsakem vremenu. — Dovoljenje za prireditev je že došlo.

Popravek. V zadnjo od treh deklaracij, ki jih je prebral poslanec dr. Wilfan v rimski zbornici 21. pret. m., kakor je bila objavljena prvikrat v «Edinosti» od 23. pret. m., se je vtihotapila pomota, ki je sicer izginila v drugem natisku v «Edinosti» od 26. pret. m., a se je sedaj spet pojavila v «Pučkem prijatelju» od 30. pret. m. Tu se namreč spet bere: «Oni (namreč Sloveni) znadu, da ih veže s jedne strane s plemenima srpskih i hrvatskih zemalja, koji su sada imenovani zajedničkim imenom Južnih Slovena ili Jugoslovena, naravno jedinstvo itd.» Jasno je, da se izjava ni tako glasila; v izvirniku slove dotično mesto takole: «Sanno che a lato dell'unità naturale . . . . che li congiunge col popolo degli sloveni, croati e serbi, denominati collettivamente slavi meridionali o jugoslavi» itd.

Novi predsednik trgovske zbornice. Včeraj se je v trgovski zbornici sestavil odbor novoizvoljenega trgovskega zastopstva. Za predsednika trgovske zbornice je bil skoraj soglasno zopet izvoljen kom. Vittorio Venezian Včerajšnje seje so se udeležili vsi bolj znani trž. trgovci in industrijalci. Govorili so generalni civilni komisar Mosconi, cav. uff. Geza Politzer in končno novi predsednik kom. Venezian, ki je poudarjal, da je gospodarska bodočnost odvisna le od trgovine z inozemstvom in da je pogoj za napredek tržaškega mesta ustanovitev tržaške proste luke. Govornik je obžaloval, da Benetke, Jakin in Bari zahtevajo iste koncesije kakor Trst in nočejo razumeti, da je njihovo ozadje po večini italijansko, dočim je Trst vezan na inozemsko in ne vedno prijateljsko ozadje. Govornik je tudi poudarjal potrebo zgraditve predilske proge. Govorniku so odgovorili nekateri svetniki, nakar so se vršile volitve dveh podpredsednikov. Izvojena sta bila kom. Oskar Cosulich in cav. inž. Artur Ziffer. Za člane borznega zastopstva, katerih število je bilo zvišano na 15, so bili izvoljeni gg. dr. Afenduli, kom. Arch, gr. uffic. Morpurgo, Oblath, Braun, Peterlini, dr. Tedeschi, Valmarin, Fano, Vidmer in Ucelli.

Stavka natakarjev se nadaljuje. Pri glasovanju se je izjavilo 790 natakarjev za nadaljevanje stavke, a samo 2 natakarja sta glasovala za povrnitev na delo.

Izkazov darov za nesrečne žrtve v Istri danes žal radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti. Priobčili se bodo v nedeljski številki «Edinosti».

Redni občni zbor «Delavskega podp. društva se bo vršil v nedeljo, 10 t. m. ob 9 in pol zjutraj, v «Konsumnem društvu» v Rojanu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo pregledovalcev letnega računa; 5. razni predlogi in nasveti; 6. volitev predsednika, 12 odbornikov, 6 namestnikov, treh pregledovalcev računov in dveh članov razsodišča. — Predlogi za občni zbor morajo biti naznanjeni odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom. (§ 24 društvenih pravil).

Cene mesu. Tukajšnji magistrat nam je poslal: V smislu čl. 4. odredbe kr. gubernatorata od 20. maja 1919 št. 25.400-II se določajo svežemu govejemu mesu sledeče najvišje cene, ki bodo veljale od 2. julija dalje: Prednji konec z dokladó 8 lir kg, zadnji konec z dokladó 9.40 lir kg; meso brez kosti po 13.20 lir kg. — Cene zmrznjenemu govejemu mesu ostanejo neizpremenjene.

Iz tržaškega življenja

Trnjeva pot mlade ženske in njeno maščevanje. Pred enim letom je spoznala 17 letna Ivanka Barbaro stanujoča s svojo materjo in dvema starejšema sestrama v ulici Chiauchiara št. 3, 23 letnega kočijaža Karla Bonazzo, stanujočega pri Sv. Jakobu na hribu št. 15, ki je postal pozneje vzrok njene žalosti in nesreče.

Mladenka je bila spočetka zelo intimna prijateljica z kočijažem, toda pozneje, ko je izvedela od raznih oseb, ki so imele ožje stike z njim, da je pred kratkim zapustil zapor v ulici Coroneo, kjer je prestal zelo dolgo kazen radi tega, ker se je oblekel v orožniško obleko in izvršil z dvema svojima «prijateljima» veliko tatvino v neki trgovini, se ga je rada izogibala, da bi še pravočasno preprečila nepotrebne govorice. To njeno nenadno izpremembo je kočijaž takoj opazil. Od tistega časa je postal čezdalje bolj ljubosumen in vsiljiv. Ivanko je zasledoval, koder je hodila in s tem povročil, da jo je mati spodila z doma. Z žalostjo v srcu je zapustila nesrečna mladenka dom, kjer ji je tekla zibelka in kjer je uživala mlada leta, ko ni še poznala življenja trnjeve poti.

Po dolgem premišljevanju je sklenila Ivanka, da bo šla stanovat h kočijažu. Hudobni kočijaž jo je navidezno zelo prijazno sprejel, toda v srcu je koval veliko sovraštvo do mladenke radi tega, ker se ga je preje rada izogibala . . .

«Sedaj te imam v pesti!» si je mislil kočijaž ter par dni pozneje izkazoval Ivanki svoje sovraštvo v zlobnih besedah. Za Ivanko je postajal njen novi dom dan za dnem bolj in bolj ječa: njena mladost je ginevala kakor cvetlica na polju ob vročih dneh; njen prej tako cvetoči obraz je mahoma upadel in ni ga bilo dneva, da bi ne bile njene oči solzne od prevelike žalosti, ki je ni mogla prenašati.

Ivanka se je tolažila z mislijo, da se bo maščevala nad kočijažem. In dan maščavanja je bil pred včerajšnjim.

Okoli 17. ure je šla mladenka od doma, da bi poiskala brezsrčnega kočijaža, katerega ni bilo že dva dni domov, in se maščevala nad njim. Po dolgem iskanju ga je našla na trgu Rosario. Tiho kakor mačka se je priplazila do njega ter ga zabodla trikrat z nožem v levo roko. Kočijaž je dobil prvo pomoč na rešilni postaji. Ivanko so pozneje aretirali.

Samomor 18 letne mladenke. V zelo preprostem stanovanju v Rojanu št. 4 je stanovala 18 letna Ivanka Naglič, kateri se je ustrelil pred enim mesecem zaročenec. Od tistega dne, ko so zakopali zaročenca, je postala Ivanka dan za dnem bolj otožna: njen prej tako veseli obraz se je mahoma izpremenil v žalost. Čestokrat se je tudi pritoževala nasproti svojim prijateljicam, da si bo končala življenje. Toda dobre prijateljice so ji vedno stale ob strani ter jo svarile. Ivanka se je res navidezno kazala, kakor da upošteva dober svet, toda v mislih je kovala druge načrte.

Pred snočnjim okoli 23. ure, ko so se že bili vlegli njeni stariši k počitku, je zagrabila Ivanka slabo nabrušen nož ter se hotela porezati z njim žile na obeh rokah. Kmalu potem je izpila še precejšnjo količino karbolne kisline ter se zgrudila nezavestna na tla. Ko so zapazili njeni stariši čin je bile že prepozno. Ivanka se je že borila s kruto smrtjo. Iz bližnje orožniške postaje so telefonirali na rešilno postajo po zdravnika. Kmalu potem je dospel na lice mesta zdravnik ter jo dal nemudoma odpeljati v mestno bolnišnico. Ko so jo pa povlekli bolniški strežniki pred bolnišnico iz avtomobila, je bila mladenka že mrtva. Od tu so jo nesli v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Mali dnevnik nesreč. Karlu Karisu, stanujočemu v ulici Lavoratori št. 206, je padla včeraj, ko je delal v nekem skladišču mestne plinarne, na glavo lestva ter ga nevarno ranila. Z avtomobilom rešilne postaje je bil odpeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v X. oddelek.

— Tudi 27 letnemu delavcu Avgustu Podbregarju, doma iz Nabrežine, je padel včeraj med delom v novi prosti luki kos železa na nogo in mu jo zmečkal.

— 10 letni Albert Dreos, stanujoč v ulici del Remo št. 217, je bil včeraj popoldne povožen v ulici D. Rossetti od nekega kolesarja ter dobil pri tem več lahkih zunanjih poškodb.

Vesti iz Goriške

Sežana. Naznanja se čislanemu občinstvu, da se bo s 1. julijem t. l. vlak št. 706, ki odhaja iz Trsta ob 9. uri, pričel ustavljati tudi na sežanski postaji.

Dutovlje. Tukajšnji dramatični krožek pevskega društva «Venček» priredi v nedeljo dne 17. t. m. veliko vrtno veselico s vprizoritvijo Štekove «Moč uniforme». Pevske točke bo spremljal orkester glasbenega društva iz Sežane. — Ker je del čistega dobička namenjen za naše žrtve v Istri, se odbor že danes toplo priporoča za obilo udeležbo občinstva.

Borzna poročila.

Tečaji:

Trst, dne 1. julija 1921.

Jadranska banka	300
Cosulich	323
Dalmatia	272
Gerolimich	1312
Libera Triestina	470
Lloyd	1600
Lussino	730
Martinolich	175
Oceania	3 0
Premuda	370
Tripcovich	330
Ampelea	590
Cement Dalmatia	342
Cement Spalato	291

Tuja valuta na tržaškem trgu:

Trst, dne 1. julija 1921.

avstrijsko-nemške krone	3.— 3.25
češkoslovaške krone	27.50— 28.50
dinarji	55.— 56.—
leji	30.50— 31.50
marke	27.— 28.—
dolarji	19.65— 19.80
francoski franki	163.— 163.50
švicarski franki	330.— 340.—
angleški funti papirnati	75.50 — 76.—
angleški funti, zlati	86.— 90.—
napoleoni	73.50— 74.50

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 30. Lira 29, marka 7'90, avstr. krona 1'025, angl. funt 22'212, fr. frank 47'555, dolar 5'92375.

Drago Sosič
Marija Sosič
poročena
Kozina, 2. julija 1921.
520

Franc Počkaj
Gizela Sosič
poročena
Kozina, 2. julija 1921.
521

Danica Grebenec
Dr. Lajos Kruml
poročena
Bratislava, 2. julija 1921.
524

Inserirajte v „Edinosti“

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

TVRDKA Počkaj-Sosič, Herpelje-Kozina ima razen vseh v trgovino spadajočih predmetov, tudi veliko množino zidakov, cementa in opeke. 1126

BRIVSKI pomočnik in lasničar, prva moč, 24 let star, išče službe. Nastop takoj Marinič Ciril, Ajdovščina 36. 1127

PARNI KOTEL, pasteur, hladilnik in druge mlekarske priprave, kakor tudi mlekarski voz se po ceni proda. Več pove Ivan Vidmar, Črnivrh. 1128

HIŠA v Škorklji-Panorama, s šestimi stanovanji, (eno takoj prosto, z dvema sobama in kuhinjo), parketi, 300 sežnjev obdelanega zemljišča, se proda pdo ugodnimi pogoji; letni dohodek L 2150. Kremser, Carducci 28, Telefon 660. 1132

POZOR! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 740

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 25

MODERNA gospodska kuhinja je na prodaj v ulici Molino a vento št. 5. Interesenti si jo lahko ogledajo brez vsake obveze. 1115

ZLATO IN KRONE plačuje po najvišjih cenah F. Perfot, via S. Francesco 15, II. 824

KROJAČNICA Avgust Štufar, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

PRIPOROČA se dobroznana brivnica Josip Jerman, Trst, ul. XXX. Ottobre 14. (37

KDOR HOČE KAJ KUPITI
KDOR HOČE KAJ PRODATI
KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.
INSERIRAJ V »EDINOSTI«

SLOVO.

Podpisani dr. V. Gregorič z družino si dovoljujem tem potom se najuljudneje posloviti od vseh onih prijateljev in znancev, od katerih mi ni bilo mogoče vsled nujnih poslov v tako kratkem času vzeti slovesa z osebnim stiskom rok. Krasna reška dolina in kraška Pivka ter njeno značajno, dobro ljudstvo ostanejo meni in moji družini v trajnem najprijetnejšem spominu.

V Il. Bistrici, 27. junija 1921.

522 **Dr. V. Gregorič.**

ALOJZIJ POVH
Trst, telefon štev. 3-20
Piazza Garibaldi 3 (prej Barriera)

Največjo izbero daril za birmo dobite samo v trgovini Piazza Garibaldi št. 3, (prej Barriera)

Domači učitelj

se sprejme k 2 dečkoma (4. razreda ljudske šole), zmožen pouka v laščini in glasbi. — Nastop avgusta.

VRTNAR, ki je zmožen tudi drugih lahkih del, se tudi sprejme istotam. 523

Naslov pove upravništvo „Edinosti“.

NAZNANILO.

Podpisani uljudno naznanjam sl. občinstvu, da sem prevzel **Zastopstvo Singerjevih šivalnih strojev,** katere bom prodajal proti jamstvu tudi na obroke!

Obenem priporočam svojo bogato zalogo žepnih in stenskih ur, budilk, uhanov, prstanov, verižic itd, po najnižjih konkurenčnih cenah.

Krasna darila za birmo!

Za obilen obisk se priporoča 511

H. Petrič
urar in zlatar v Postojni,
Glavni trg, poleg šole, prej poštna hiša

USTROJENE KOŽE

po zelo ugodnih cenah se dobijo pri

WALTER WINDSPACH — Gorica
Corso Vitt. Em. št. 21 497

10% popusta

Čevljarnica FORCESSIN, Trst, Via G. Caprin 5 (Sv. Jakob)

Najboljši nakupovalni izvor **OBUVALA** za gospe, gospode in otroke

Se priporoča cenjenemu občinstvu z zajamčenim blagom, ki je neprekosljive trpežnosti.

Stara in poznana tržaška tvrdka!

10% popusta

V nedeljo vsi k Sv. Ivanu! Pomagajte Istri!

PODLISTEK

V. F. B.

V malem svetu (75)

Že v prvih dneh ji ni ugajala ta ženska. Gledala je tako mirno, a vendar tako prodirajoče iz tistih velikih oči, da se Krivošićka ni mogla ubraniti nekega čudnega čutstva, ki je biol podobno hudi boli, ali jezi. Mari je bila to kaka slutnja? Ni vedela tega, le bližina Marijanina ji je bila neprijetna. Gotovo bi jo bila odpravila iz hiše, ako ne bi bila potrebovala te ženske. Ali, v kratkem času je znala Marijana doseči, da niso mogli biti brez nje. Ni bila s svojo bližino mnogo nadležna Krivošićki. Imela je to posebno svojstvo, da se je znala tako stisniti v kot, tako umikati se s pota, da je niso niti opažali. Kakor prikazen se je odmikala s svojim visokim in nežnim telesom, vedno odetim v ozko temno haljo ne čenu ne ejave barve. Nikdar niso čuli njenih korakov, nje glas pa le redko. A vendar je opravljala največ dela v hiši. Poučevala je otroke, pomagala gospodinji in v malo dneh je prevzela največji del njenih skrbi. Krivošićka je dopuščala to, ker je bila sedaj ona sama zaposlena z drugimi stvarmi. In da je bilo stanovanje v največjem redu, da je vsakdo našel v hiši na svojem mestu kar je iskal, da sti Krivošićkini hčeri imeli v svojih ženskih stvareh vse, kar je bilo potrebno — — — vse to je bila zasluga Marijanina.

Krivošićka je vedela, da sama ne bi mogla držati vse hiše v redu in bila je prav zadovoljna, da ji je Marijana odvzela z rame toliko breme in zato jo je trpela. Ali tiste jeze pred to žensko se ni mogla nikoli otresti. Nekaj se je moralo skrivati v tej ženski. Njena težka minulost, polna bôli in trpljenja, je sicer res opravičevala tisti mučeniški izraz na bledem ji obrazu. No, zakaj je molčala, zakaj se ni izjavljala, si olehčala srce ni zaupala Krivošićki? Nikdar ni mogla kaj izvleči iz nje. Marijana se ni spuščala v nikake razgovore: čim je dovršila svoje delo, iskala je takoj drugega, ali pa se je umaknila v svojo sobo. Niti o navadnih stvareh se ni razgovarjala: poslušala je Krivošičko molče, ali ji pritejevala, kakor si je sploh prizadevala, da bi ji storila vse po volji, vse vdobravajoč, kar je delala in pokoreč se je v vsem. Niti z dekletoma ni mnogo govorila, marveč le toliko, kolikor je bilo potrebno. Ivanko je posebno rada imela in vse, kar je rekla o sebi, je bilo, da je nekoč pred Ivanko vzdihnila: «Oh, kako lepo je, če te ne tepe svet, ampak moreš najti zavetja pri dobrih ljudeh!» Ivanka je hotela več čuti o nji, ali, Marijana je le zamahnila z roko ter je izginila iz sobe. S Krivošićem pa ni nikoli govorila. Videla sta se pri obedu in večerji. On pa, vedno zaposlen od misli in skrbi in jedoč naglo, kakor da je ni niti opazil. Ako mu je pogled padel nanjo, je ona gledala na krožnik, ali obrnila glavo do enega otrok, ki je sedel kraj nje. Tudi radi žene ni smel Krivošić posvečati ji niti najmanje pažnje. Če je ona zalotila le en njegov pogled, ki bi se bil zaustavil na Marijani, je bila zamera. Poznal jo je in se je zato tudi čuval.

Tako je Marijana živela v hiši kakor senca, ki ni nikomur napoti, ali kot prikazen, ki se ne opaža, ali se občuti nje navzvčnost in vidi učinek delovanja njenih rok in njene pameti.

Ona je vedela za vse, kar se je dogodilo v hiši in tako tudi za dogodke teh poslednjih dni. Krivošićka ji je to sama izpovedala, ker je težko nosila svojo nesrečo in je ni mogla zapreti v sebi. Morala se je izjaviti pred nekom, da ji odleže. A v Marijani je našla pazljivo poslušalko, polno sočutja in razumevanja. Podobna je bila usmiljenki, ki je na vršenju svoje naloge navajena poslušati tuje boli in gledati tuje rane, pak je Krivošićko tudi tolažila. Samo da njena to ni bila slična tistim, ki prihajajo iz ust usmiljenk. Tolažila jo je, opominjajoč jo na lastno moč človeka, ki se mora upreti, da odbija navale usode. «Usoda» — to je bila njena najmilejša beseda, ali, ni govorila, da se treba usodi pokoriti, marveč upreti se ji in boriti se.